

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

202400865

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

Aan de minister-president
drs. M. Rutte
ministerie van Algemene Zaken
Binnenhof 19 2513 AA Den Haag

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Uw kenmerk
4394799

Datum

Betreft Beantwoording verzoek van de informateur ten aanzien van
statiegeld op blikjes en kleine plastic flesjes (kenmerk 4394799)

Geachte heer Rutte,

Op 10 april 2024 heeft de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat
bijgevoegd verzoek van de informateurs ontvangen. Hierbij stuur ik u, namens de
staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat de beantwoording op dit verzoek
(met kenmerk 4394799).

Ik verzoek u deze informatie door te geleiden naar de informateur.

Hoogachtend,

De Secretaris-Generaal van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat,

[Redacted signature]

Vraag:

- Op welke (snelst mogelijke) termijn zou het statiegeld op blikjes en kleine plastic flesjes kunnen worden afgeschaft en wat zijn de gevolgen daarvan?

Antwoord:Snelst mogelijke termijn om statiegeld op blikjes en kleine plastic flesjes af te schaffen

- Er is op dit moment een wettelijke verplichting voor producenten/importeurs om statiegeld in rekening te brengen op plastic flessen en drankblikjes van 3 liter of minder. Daarbij moet ten minste 90% van de in de handel gebrachte flessen en blikjes gescheiden worden ingezameld.
- Afschaffen van deze verplichting zou een wijziging vereisen van een Algemene Maatregel van Bestuur, het Besluit beheer verpakkingen 2014. Het doorlopen van de daarbij gebruikelijke zorgvuldige processtappen, waaronder internetconsultatie, voorhang in het Parlement en advisering door de Raad van State duurt ongeveer negen maanden tot een jaar.
- Hierbij dient te worden opgemerkt dat er een Europese verplichting is om vanaf 1 januari 2029 90% van de plastic flessen die op de markt worden gebracht gescheiden in te zamelen. Deze verplichting wordt met de onlangs overeengekomen Verpakkingenverordening uitgebreid naar drankblikjes, waarbij tevens wordt opgelegd om hiertoe een statiegeldsysteem in te voeren.

Gevolgen

- De huidige Nederlandse regelgeving voor statiegeld bevat reeds bovenstaande doelstelling van 90% voor zowel plastic flessen als blikjes en is daarmee in lijn met de Europese regelgeving. Het afschaffen van statiegeld door het schrappen van de bepalingen in de regelgeving zou dit ongedaan maken en vanaf 2029 een conflict creëren met Europese regelgeving. Om dit te voorkomen zou statiegeld opnieuw moeten worden ingevoerd om vóór 2029 aan de 90% inzameldoelstelling en de invoering van een statiegeldsysteem te kunnen voldoen. Zo niet, dan zal het juridische effect zijn dat Nederland niet langer in lijn is met Europese regelgeving, hetgeen uiteindelijk zal leiden tot een inbreukprocedure.
- Het bedrijfsleven geeft regelmatig aan dat het vooral behoefte heeft aan voorspelbaarheid en duidelijkheid over de richting vanuit de overheid. Het afschaffen van statiegeld enkele jaren na invoering en het vervolgens (al dan niet gedwongen) opnieuw invoeren, is hier niet mee in lijn. Producenten, importeurs en supermarkten hebben de afgelopen jaren investeringen gedaan om te voldoen aan de statiegeldbepalingen. Dit weer afschaffen relatief kort na inwerkingtreding zou hen ertoe kunnen aanzetten nadeelcompensatie te eisen bij de overheid. Zeker als enkele jaren later – door de Europese verplichting per 2029 – statiegeld weer moet worden ingevoerd.
- Als gevolg van het afschaffen van de statiegeldverplichting zal de hoeveelheid zwerfafval toenemen. Als direct gevolg van het invoeren van statiegeld is het aantal blikjes en flesjes dat wordt aangetroffen in zwerfafval binnen 2 jaar met ca 60% afgenomen. Indien statiegeld weer wordt afgeschaft is de verwachting dat dit effect weer ongedaan wordt gemaakt. Voor veel burgers is zwerfafval een grote bron van ergernis. In een onderzoek uitgevoerd voor invoering van de regelgeving gaf CE Delft aan te verwachten dat met statiegeld de kosten voor het opruimen van zwerfafval met maximaal 80 miljoen euro zouden kunnen dalen. Ook zou naar verwachting 3 tot 10 miljoen euro worden bespaard op het legen van afvalbakken.
- Flesjes en met name blikjes in het zwerfafval veroorzaken in de agrarische sector problemen als (kapot gemaaide) flesjes en blikjes door vee worden opgegeten. In de reactie op de internetconsultatie voor de statiegeldregeling voor blikjes sprak LTO steun uit voor de invoering van statiegeld en de snelle en hoge doelstelling. Daarbij gaf LTO aan dat elk jaar naar schatting 12.000 koeien letsel oplopen door het binnenkrijgen van scherp afval. Zo'n 4.000 runderen overleven dat niet. Met het afschaffen van statiegeld en de daaruit volgende toename van flesjes en blikjes in het zwerfafval neemt dit risico weer toe.
- Er is geen sprake van financiële kosten die het gevolg zijn van een concrete en directe verplichting om een geldbedrag over te maken aan de overheid of het bevoegd gezag. De kosten van het statiegeldsysteem, evenals de opbrengsten, liggen geheel bij producenten.

Door CE-Delft is voor invoering van de regelgeving berekend dat de jaarlijkse kosten van een statiegeldsysteem voor kleine kunststof flessen variëren tussen de 2 en 27 miljoen euro. De kosten voor toevoeging van drankblikjes aan het systeem zouden variëren tussen de 17 en 40 miljoeneuro. De verwachte inkomsten voor het bedrijfsleven uit niet ingeleverde flessen en bonnetjes schatte CE Delft op tussen de 15 en 23 miljoen euro voor plastic flessen en tussen de 36 en 52 miljoen euro voor drankblikjes. Met deze inkomsten zou een statiegeldsysteem voor het bedrijfsleven kostendekkend kunnen worden uitgevoerd. De investeringskosten zijn dus gemaakt. Afschaffing zou in feite kapitaalvernietiging zijn, zeker wanneer dit over enkele jaren door een Europese verplichting opnieuw moet worden ingevoerd.

- Het afschaffen van statiegeld op plastic flessen en blikjes zal verlichting van de handhavingskosten opleveren. In het werkplan voor 2024 reserveert de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) 2 FTE voor het uitvoeren van inspecties op statiegeld. Het afschaffen van statiegeld op blikjes en plastic flesjes levert de ILT een besparing van ca. 250.000 euro per jaar op.
- Er zijn consumenten die statiegeld steunen, en ook die blij zijn met de invoering van statiegeld. Deze groep bestaat enerzijds uit mensen die het zien als een nuttig instrument in het bestrijden van zwerfafval, anderzijds uit mensen die het financieel krap hebben en het inleveren van statiegeldverpakkingen van anderen inzetten als aanvulling op hun inkomen. Diverse maatschappelijke organisaties evenals gemeenten hebben jarenlang gepleit voor invoering van statiegeld op flesjes en blikjes en zullen (juridisch) bezwaar maken tegen het afschaffen ervan.
- Er zijn ook consumenten die statiegeld op flesjes en met name blikjes als vervelend ervaren. Zij zullen blij zijn met de (tijdelijke) afschaffing ervan.
- Op dit moment worden verbeteringen doorgevoerd door het verpakkend bedrijfsleven om de inzameling voor consumenten te vergemakkelijken. Producenten zetten de opbrengsten van het systeem door niet-geïnd statiegeld hiervoor in. Het draagvlak zou met afschaffing verloren gaan.
- Met het afschaffen van statiegeld zou een zuivere stroom voor hoogwaardige, secundaire kunststof verloren gaan. Dit beweegt weg van de beweging naar een circulaire economie waarin we zuinig en slim omgaan met grondstoffen en producten. Door hergebruik en recycling zorgen we ervoor dat waardevolle grondstoffen in Nederland blijven en we daarmee schaarste voorkomen en minder afhankelijk zijn van andere landen zoals China en Rusland. Afschaffing zal het bovendien moeilijk maken voor ondernemers om te voldoen aan de Europese vereisten voor het gebruik van recyclelaat in verpakkingen. Met name verpakkingen die in contact komen met voedsel moeten aan hoge eisen voldoen, waarvoor de schone stroom die met statiegeld wordt ingezameld de beste garanties geeft.